

عنوان مقاله:

بررسی نقش ماهی درهم (ریزه ماهی) در قال بافی بیرجند

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات هنر اسلامی، دوره 12، شماره 24 (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسندگان:

الیاس صفاران - دانشیار گروه هنر دانشگاه پیام نور

سیدابوتراب احمدپناه - استادیار دانشگاه تربیت مدرس

فاطمه عاملی - کارشناس ارشد پژوهش هنر، مدرس مدعو دانشگاه جامع علمی-کاربردی

خلاصه مقاله:

استان خراسان جنوبی، واقع در شرق ایران، بوده و شهرستان بیرجند مرکز این استان می باشد. از صنایع دستی رایج این منطقه می توان به قالی بافی اشاره نمود. هنری اصیل و گران قدر که در پشت هر گره و نقش خود هزاران تفکر و سنت را به همراه دارد. از بارزترین ترکیب هایمورد بافت بیرجند نقش ماهی درهم یا در اصطلاح محلی ریزه ماهی است که در میان کلیهنقوش به کار رفته، در شهرستان، بالاترین آمار تولید را به خود اختصاص می دهد و بخش اعظم صادرات قالی منطقه را به خارج از کشور عهده دار است؛ ذکر این امر، ضرورت پرداخته نقش ریزه ماهی را بیش از پیش، نمایان می سازد. مقاله پیش رو درصدد است با نزدیک شدن به این هدف، گامی هرچند ناچیز، در راستای شناخت و معرفی یکی از تولیدات صادراتیکشور برداشته و مخاطب را با سبکه و پیشینه غنی هنر ایران زمین هرچه بیشتر آشنا سازد. اساس متون قالی ریزه ماهی بیرجند همان گونه که از نامش پیداست، نقش مایه ریزه ماهی است. نقشی مربع شکل با مرکزیت یک گل هشت پر و دو ماهی تجرید یافته در پیرامونش؛ این نقش با تکرار بر متون ریزه ماهی نام واگیره ریزه ماهی به خود گرفته و در قالب طرح ساده سراسر انواع طرح های ترکیبی لچک ترنج دار دایره (خورشیدی)، بیضی و لوزی؛ کف ساده و قالی دایره زیبایی خاصی به قالی های ریزه ماهی بیرجند بخشیده است. از این میان، امروزه، قالی ریزه ماهی خورشیدی به عنوان طرحی مورد پسند بازارهای داخل و خارج کشور بالاترین آمار تولید را به خود اختصاص می دهد. حال سوال مورد بحث در اینجا این است که نقش ریزه ماهی یا همان ماهی درهم چیست و کاربرد آن در قالی بافی بیرجند چگونه است روش مورد استفاده در این تحقیق تحلیلی-توصیفی بوده و همچنین پژوهش پیش رو، پژوهشی کاربردی (به ویژه در زمینه آموزش نقوش قالی بافی) است.

کلمات کلیدی:

صنایع دستی، قالی بافی، نقوش سنتی، نقش مایه ماهی درهم (ریزه ماهی)

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1004790>

